

»Alt er rent for de rene« (Titus 1,15)

Renhed og urenhed

Det ligger Guds børn tungt på sinde at leve et rent liv og hjælpe faldne mennesker dertil.

Men er det muligt?

Svaret er her som på alle andre livs-områder, at evangeliet er Guds kraft til frelse fra urenhedens magt – altså: det glædelige budskab skænker renhed og kraft til at leve rent!

Urenhedens plads

Evangeliet åbenbarer, at urenheden ikke ligger i tingene, men inde i hjertet. Det er fra hjertet, urenheden udgår. Hjertets begær er det egentlige i al urenhed.

Loven siger noget andet. I følge den er der rene og urene dyr – rene og urene ting. Derfor forbyder loven os at spise urene dyr og røre ved urene ting.

Og underligt nok er mangfoldige kristne tilbøjelige til at give loven ret – i hvert fald delvis ret – med den følge, at evangeliet sættes ud af kraft.

Anlægger man et lovisk synspunkt, da er der mange forskellige ting, der er urene – og da søger man at hjælpe mennesker til renhed ved at pålægge dem at afholde sig fra de »urene« ting – som regel med det resultat, at det ikke rigtigt lykkes.

Loven har nemlig ingen frigørende kraft. Den kan ikke rense hjertet og frigøre det fra begæret.

Nogle eksempler

Kan en kristen arbejde på en papirfabrik? Efter et strengt gennemført lovisk synspunkt må svaret blive Nej! Thi tænk, hvad papiret udbringer af smuds og synd og tarvelighed! Tænk blot på pornografiske blade, på sensationspressen og på de daglige aviser! Vort folk bestormes dagligt af fristelser på grund af papiret!

Nej – ikke på grund af papiret, men på grund af de syndige mennesker, der misbruger papiret. Papiret er i sig selv hverken rent eller urent.

Kan en kristen arbejde på en radiofabrik eller en fjernsynsfabrik?

Efter det konsekvent loviske synspunkt må svaret blive Nej, thi endnu mere end papiret udbringer radio og fjernsyn tarveligheder og fristelser en masse stund for stund.

Det er imidlertid ikke, fordi radioapparatet og fjernsynet i sig selv er urent, men fordi det tages i anvendelse af besmittede og fordærvede mennesker, der ansvarsløst udspyer den slags snavs uden at tænke på, at det skal de en dag stå til ansvar for hos Gud.

Alt uden undtagelse kan tages i syndens tjeneste. Skulle vi leve et strengt lovisk liv, måtte vi derfor som munkene isolere os fra den ydre verden. Det viste sig imidlertid, at end ikke han, der levede sit liv på toppen af en søjle, kunne få et rent hjerte derved. Begæret med al urenhed bor inde i hjertet!

Evangeliet

Det glædesbringende budskab om frelsen, der er fuldbragt for os een gang for alle, skænker os syndernes forladelse og dermed et *rent hjerte*, hvori Guds Ånd tager plads.

Det gør således ende på begærets magt og fylder os med glæde i stedet for frygt.

Hvis vi forbliver i Lyset, da renser Jesu, Guds søns blod os for al synd og bevarer os i hjertets renhed og glæde.

Hvordan skal vi nu hjælpe dem, der er bundet af en eller anden bestemt fristelse?

Skal vi formane dem til at afholde sig fra den bestemte ting, de ligger under for. Lad os f.eks. tage spiritus. Hvordan hjælper vi en dranker bedst?

Så vidt jeg forstår, er den bedste (og eneste virkelige) hjælp at bringe ham/hende ind under Guds kraft til frelse. Den korsfæstede og opstandne Herre er i stand til at rense hans/hendes hjerte og gøre det fri af det onde begær.

Man kan jo ikke sige, at spiritus, vin, øl, stærke drikke, i sig selv er syndige og urene. Det siger Guds ord i hvert fald ikke. Det anbefaler tværtimod disse ting i bestemte situationer. Det er misbruget, bundetheden af dem, der er synd – og misbruget skyldes *det onde begær*, det urene hjerte.

Det virkelige problem er ofte, at alkoholikeren ikke oplever sig selv som en synder. Hans alkoholisme er i hans øjne en svaghed – måske en nedarvet svaghed – men ikke synd – derfor kan han efter sin egen mening ikke gøre for det!

Vi skal ikke dømme ham. Åbenbare synder som alkoholisme er ikke værre end skjulte synder (onde tanker, misundelse, m.v.); det er kun selvretfærdige farisæere, der dømmer dem strengere. Pastor *Fjord Christensen* glemte aldrig en spadseretur igennem København med *Frank Mangs*. De mødte en beruset mand – og Frank Mangs udbrød: »Stakkels mand – det kunne være mig, om ikke jeg for Jesu nådes skyld var blevet bevaret!«

Vi skal bede for ham, at Gud, hans Skaber, som elsker ham, vil føre ham til det punkt, hvor Han kan forbarne sig over

ham og skænke ham syndernes forladelse, et rent hjerte og den fuldkomne frihed. Og når vi beder, må vi ikke glemme Efes. 3,20 og andre vidunderlige ord og løfter om bønnehørelse.

Formaningerne

Ingen kan benægte, at også i evangeliet er der en plads til formaning.

Vi bør først og fremmest formane os selv – ikke i en lovisk ånd, men som børn, der lytter til deres Fader.

Vi formaner da os selv til afholdenhed *i* alt – ikke principielt til afholdenhed *fra* bestemte ting – thi afholdenhed *i* enhver ting er et udslag af, at vi ikke ligger under for nogen ting, men »mestret« alt. Vi nyder alt med taksigelse, men ser til, at vi ikke bliver afhængige eller bundet af noget.

Vi formaner dernæst os selv til at *vise hensyn*, så at vi ikke bringer svage sjæle i fristelse og fare, måske i fald. Vel kan vi selv med god samvittighed nyde et glas vin, men vi afstår med glæde derfra, hvis der ved bordet sidder en, for hvem det vil være en fristelse.

Men hvis der sidder en »stærk« kristen, der er sikker på, at det er synd at drikke et glas vin, da drikker vi snarere to – thi en sådan person har ikke meget begreb om, hvad synd er – og hvis jeg afstod fra at drikke på grund af ham, da var jeg jo en frygtsom træl – og ikke et Guds barn. Da var jeg afholdende af frygt for, hvad et menneske mener om mig, men ikke af kærlighed til Gud og min næste. Da syndede jeg.

Formaner vi også dem, der ligger under for en bestemt fristelse, f.eks. en dranker?

Det lader vi Guds Ånd bestemme. Lever vi Gud nær, da kan det være, Han siger til os: »Sæt ham fri!« – og da bliver han fri! Det kan også være, Guds Ånd siger til os: »Tag dig af ham!«

Hvis vi skal formane ham, da er det ham kun til hjælp, hvis vi formaner i den Ånd, hvori han mærker både kærligheden og alvoren og ikke synes, at vi støder ham fra os.

Evangeliet

Evangeliet er nyskabende. Det ville ikke være helt rigtigt at sige, at det hjælper en dranker ud af alkoholens magt – nej, det skaber et helt nyt menneske, der ikke blot er fri af alkoholen, men også fri af syndens magt som helhed.

Evangeliet er underfuldt og skaber un-

dere; det er Guds kraft til frelse. Det forvandler drankere til Guds børn (1. Kor. 6,9-11). Den kraft har loven ikke.

Når en dranker er blevet et nyt menneske, er alt ham tilladt. Han er ikke under loven, men under nåden. Den er en langt større kraft end nok så mange bud og forbud.

En lovisk formaning siger: »Du må ikke drikke!« – lytter han for meget til disse ord, kommer han i fare, thi loven vækker lysten til det, den forbyder – og da kan det ske, at han falder og vender tilbage til det gamle liv.

Evangeliet åbenbarer Kristi ufattelige kærlighed og dræber således lysten til at drikke – gør ende på det onde begær og bevarer Guds-barnet i friheden.

Sunde vurderinger

Som Guds børn må vi tage stilling til mange ting – tage stilling til dem i lyset af evangeliet, Guds kraft.

Forbud som »tag ikke, smag ikke, rør

ikke derved,« går vi aldrig ind under. De udspringer af et åndeligt hovmod, der ganske vist skjuler sig bag en hjemmelavet ydmyghed og askese (Kol. 2,20-23).

Vi vurderer helt anderledes. Alt er os tilladt – men spørgsmålet er, om det også er *gavnligt* – og det kan enhver af os selvstændigt tage stilling til, thi enhver af os lever i fortroligt samfund med sin Herre og Frelser, hvem han/hun skylder alt.

Der er måske noget, der direkte er *skadeligt* – f.eks. for legemet.

Vi lever jo ikke for os selv. Derfor kan der være tid til faste – ikke for at pålægge andre at faste – men fordi det er gavnligt for mig nu for tiden. Bedst er det, om andre ikke ved noget om det.

Der kan være tid til at »tage sig sammen« – rydde op i noget – forny sit liv – måske lære sig noget helt nyt.

Vi lærer at skønne, hvad der i enhver sag er Guds vilje, og at vælge, hvad der er Ham til behag. Jo mere Guds kærlighed

står os for øje, des mere er det vor længsel at leve Ham til ære og velbehag!

Men tanken på fortjeneste indgår ikke i vore vurderinger og vore valg. Han har elsket os først – hvad kan vi andet end at elske Ham og bede om nåde til også at vise det i gerning!

Til sidst

Paulus siger, at det, at leve i *Guds hellighed og renhed*, er det samme som at leve i *Guds nåde* (2. Kor. 1,12).

Guds hellighed og renhed – det svimler for tanken – det er jo så højt, så højt – det går over alle mine begreber!

Ja, men så befriende er *Guds nåde* – så mægtigt er *evangeliet* – så vældig er *Guds kraft*!

Ak, evangeliet er ikke særlig kendt i »evangeliske« kredse! Vor Herre og Frelser er ikke særlig kendt.

Men Jesus Kristus forbliver den samme i går og i dag og til evig tid – og *nu* er det frelsens dag! Halleluja!

En tale, som ærkebiskoppen ikke holdt ved prinsesse Dianas begravelse

Tekst: Mon der sker en ulykke i byen, uden at HERREN står bag (Amos 3,6).

*

Der er sket en ulykke, som har rystet os alle. Profeten *Amos* siger, at HERREN, Gud den Almægtige, står bag den. Han vil altså sige os noget, som vi ikke ønskede at høre, hvis ikke denne forfærdelige ulykke var sket. Må vi derfor alle høre, hvad vor Gud og Skaber siger, thi det ville gøre denne frygtelige ulykke endnu frygteligere, om vi efter en vis tid havde rystet sorgen og smerten af os uden at have hørt, hvad Herren ville sige os og indprente i vore sjæle.

Mit hellige embede pålægger mig som det allerførste at henvende mig til Dem, prins *Charles*, Deres kongelige højhed. Hvad siger Gud Dem gennem prinsesse *Dianas* pludselige død?

De bad om hendes hånd og lovede for Guds ansigt at elske hende. Men de brød Deres løfte og bedrev hor med en gift kvinde. Således svigtede De hende, som De havde lovet troskab, og drev hende ud i fortvivelse. Hun fødte Dem to sønner, men det afholdt Dem ikke fra at vende hende ryggen.

Der står i Den hellige Skrift, at kærligheden søger ikke sit eget. Den kærlighed har De aldrig vist hende, thi De har kun søgt Deres eget.

Det var hun ikke i stand til at bære. Hun lukkede sin sjæl op for bitterhed,

men skylden er først og fremmest Deres.

Dette vil HERREN sige Dem nu, thi dagen kommer, da også De skal aflægge regnskab for Kristi domstol. At HERREN siger Dem dette, er Hans nådestilbud til Dem på sandhedens grund. Han giver Dem lejlighed til at erkende og bekende Deres synd og skyld og drage de nødvendige konsekvenser deraf.

De vil ikke kunne bestige dette lands trone, men De vil få tilgivelse for, hvad De har forbrudt.

Gud lader sig ikke spotte. Han er nådig, men Han er tillige hellig og sanddru.

*

Mit hellige embede påbyder mig tillige at henvende mig til Deres Majestæt, dronning *Elizabeth*, Deres kongelige Højhed, prins *Phi lip*, og hele det kongelige hus.

HERREN, der står bag denne ulykke, har noget at sige Dem og alle i høje stillinger.

Også De skal en dag stå til regnskab for HAM, der er kongers konge og herrers Herre. Den rystelse, denne ulykke har påført Deres sjæle, giver også Dem anledning til at lade sandhedens lys belyse Deres liv, Deres holdninger og Deres embedsførelse. Også De må spørge, om De har søgt Deres eget, eller om de store privilegier, der er blevet Dem til del i forbindelse med Deres høje stilling i samfundet, har forledt Dem til at tilsidesætte kærligheden med den forfærdelige følge, at De

dybest set altid har søgt Deres eget.

Jeg beder Dem ganske særligt at overveje Deres forhold til Deres svigerdatter, prinsessen, der kom så ulykkeligt af dage. Fik De vist hende den kærlighed, hun hungrede efter – fik De sagt de ord til hende, som kunne have hjulpet hende – fik De som landets og hendes dronning vist hende, hvorledes en dronning handler, når hun er kongelig – altså kongelig i kærlighed, sandhed og ære?

*

Mit hellige embede pålægger mig også at sætte det rette minde om *den ulykkelige prinsesse*.

Den hellige Skrift siger, at retfærdighed løfter et folk, men synd er folkenes skændsel. Dette kom hun til at erfare på det frygteligste. Hun kom som en ren og yndig brud til sit ægteskab, tiljublet af hele folket. I sit ægteskab oplevede hun syndens skændsel og blev af den drevet ud i endnu mere synd og skændsel.

Hun vidste det selv, derfor var hendes grundholdning fortvivlelsen med alle fortvivlelsens udslag.

Men hun bevarede sin naturlige godhed og viste den især overfor samfundets allersvageste. Derfor stod der altid velvilje, sympati og forståelse om hende. Hun var på samme tid den, man rystede på hovedet ad, og den, man holdt af. Hun var en tragedie, som kaldte folkets medfølelse frem. Derfor er hun savnet, skønt hendes

betydning egentlig var minimal.

Også hun skal nu aflægge regnskab for sin Herre, al jordens Gud. Hun var ikke nogen helgen. Hun var en synderinde. Måske har hun grædt over sig selv. Det er jeg næsten forvisset om. Jeg overgiver hendes sjæl til hendes barmhjertige dommer.

*

Mit hellige embede påbyder mig at rette Guds ord til hele *det britiske folk*. Gud den Almægtige har noget at sige os alle.

Det kan siges med ganske få ord:

Vend om til Ham.

Synd er sandelig dette folks skændsel. Det burde enhver kunne se. Vi har som folk forladt de gamle stier, der fører til alt godt. Vi har vendt Guds ord ryggen, ladet hånt om Hans bud og åbnet for afgrundens brønd, så folket er ved at drukne i skamløshed, lovløshed og tøjlesløshed.

Nu skete denne sørgelige ulykke. Nu er vi blevet rystet. Hør, hvad HERREN siger til os alle: Vend om fra jeres onde veje – søg Mig, så skal I leve!

Dette ord må høres i regeringens kreds – i underhuset og overhuset – på universi-

teterne og læreanstalterne – i skolerne – men først og fremmest i hjemmene.

Hvis det bliver hørt, er den ulykkelige prinsesse ikke død forgæves – og da udrettede hun i sin død mere end i sit korte liv. Således vil vi ære hendes minde og takke Gud for hende.

Denne tale indsendte jeg til *Kristeligt Dagblad* tirsdag d. 2. ds. med følgende efterskrift: »Dette er ærkebiskoppens tale, som den forhåbentlig bliver, men formodentlig ikke bliver.« *Kristeligt Dagblad* meddelte mig, at »vi desværre ikke kan optage kronikken.«

P.M.